

Villilohi – yhteistyöverkosto
vaelluskalojen puolesta ry
Y-tunnus: 3060368-9
(myöh. Villilohi ry)

LAUSUNTO

26.5.2023

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Asia

Lausunto työryhmän esityksestä kalastusmatkailun kehittämisohjelmaksi, VN/1766/2022
VN/1766/2022-MMM-18.¹

Lausunnonantaja

Villilohi-yhteistyöverkosto vaelluskalojen puolesta ry:n (myöhemmin Villilohi ry)
Y: 3060368-9

Asiamies ja prosessiosoite

Sami Myllymäki
Hetekyläntie 1100,
93160 HETEJÄRVI.

1 VILLILOHI RY:N ASIANOSAISUUS

Villilohi ry on sääntöjensä mukaan valtakunnallinen ympäristön, virtavesien ja vaelluskalojen edunvalvoja, joka toimii paikallisesti ja alueellisesti tavoitteidensa saavuttamiseksi.

Villilohi on asianvaltainen. Esitämme tälle perusteeksi Suomen perustuslain² ja Århusin sopimuksen³ lisäksi Komission tiedonannon kirjauksen:

“Kansallisten tuomioistuinten on tarvittaessa syrjäytettävä sellaiset säännökset, jotka ovat yhteen sopimattomia EU:n lainsäädännön kanssa, vaikka ne olisivat osa säädöstä tai määräystä. Tämän olisi koskettava muun muassa asiavaltuuden aiheutonta rajoittamista, jotta varmistetaan EU:n sääntöjen täysi tehokkuus.”⁴

Lisäksi viittaamme Burgenland - ennakkotapaukseen⁵.

¹ https://mmm.fi/documents/1410837/1516655/_+VN_1766_2022-MMM-18+Lausuntopyyntö+työryhmän+esityksestä+kalastusmatkailun+kehittämisohjelmaksi+4419200_5_1.pdf/8cb8e0ed-cd71-a87e-896f-56a637d5e278

² Suomen perustuslaki 731/1999.

³ Tasavallan presidentin asetus tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta 122/2004.
<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2004/20040122>

⁴ Komission tiedonanto 14.10.2020. COM (2020) 643 final. S. 9-10.
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2020:0643:FIN:FI:PDF>

⁵ Unionin tuomioistuimen tuomio Burgenland, C-197/18, 3.10.2019, kohta 70.

2 LAUSUNTO

Luonnonkalaston elinvoimaisten kantojen kehittäminen on tärkeää **luonnon monimuotoisuuden, elinkeinoelämän ja kansallisen huoltovarmuuden**⁶ kannalta.

On hyvä ja perusteltua, että ministeriö laatii ja kehittää ohjelmaa kalastusmatkailun kehittämiseksi. Villilohi ry tukee elinkeinopyrkimyksiä, jotka perustuvat vahvoille luonnollisesti lisääntyville kalakannoille ja puhtaan luonnon vetovoimalle. Nämä tuleekin huomioida vahvasti kyseessä olevassa ohjelmassa.

Lausujat kuitenkin kiinnittävät huomiota, että suurten padottujen jokien tulevaisuuden mahdollisuudet ja potentiaali kalastusmatkailun kehittämiseen on huomioitu vaillinaisesti. EU:n vesipuitedirektiivi edellyttää ekologisen jatkumon palauttamista ja ekologisen ympäristövirtaaman määrittämistä ja määraamistä valjastettuihin jokiin. Tähän viittaa myös Korkein hallinto-oikeus päätöksessään KHO 2023:993⁷ todeten EU:n vesipuitedirektiivin (liitteen V kohdan 1.2.5) edellyttävän ekologista jatkumoa, jolla tarkoitetaan muun muassa organismien liikkeitä vesiekosysteemeissä ja jolla varmistetaan, että pintavesityypille ominaisten vedessä elävien lajien elinympäristöt ovat ajallisesti ja paikallisesti yhteydessä toisiinsa, jotta lajit voivat toteuttaa elinkiertoja itseään ylläpitävinä kantoina. Tämä muuttuva tila suurissa lohijoissamme tulee huomioida nyt kyseessä olevassa ohjelmassa – muutosta tulee edistää ja sille määrittää rahallista odotusarvoa. Myös aiheen tieteellistä tutkimusta tulisi edistää.

Ohjelmassa tulee esittää vaatimus vesilain muuttamisesta Suomen kalastusmatkailun suotuisaa tulevaisuutta edistäväksi. Vesilaki on muutettava vastaamaan Euroopan unionin ympäristötavoitteita. EU-tuomioistuin linjasi Weser-tuomiossaan (C-461/13), että vesienhoidon ympäristötavoitteet ovat oikeudellisesti sitovia. EU komissio on edellyttänyt, että pysyvät vesivoimalaluvat on avattava ja tuotava lupaviranomaiselle tarkistettavaksi, kiinnitettävä erityistä huomiota ekologisiin ympäristövirtaamiin ja ekologisiin jatkumoihin, joihin myös toimivat kalatiet sisältyvät. Suomi on saanut jo kaksi huomautusta asiasta. Suomen toiminnasta on tehty kantelu EU Komissioon.

Kalastuslain 1§ kirjaus ”Tämän lain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu. ja henki on sisällytettävä nyt kyseessä olevaan ohjelmaan sillä painotuksella, että vain runsaat, elinvoimaiset ja palautetut kalakannat voivat olla kalastusmatkailullinen imutekijä.

⁶ Valiokunnan lausunto MmVL 31/2022.

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/MmVL_31+2022.aspx ”

”Kalanviljelyn ohella valiokunta nostaa esiin myös luonnonkalan merkityksen huoltovarmuuden takaamisessa, ja katsoo vaelluskalakantojen luontaisen lisääntymiskierron palauttamista tukevien vesistöjen ennallistamistoimien olevan tässä suhteessa erittäin tärkeitä.”

⁷ KHO 2019:199. <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/vuosikirjapaatokset/1576670299837.html>

Villilohi ry:n puolesta,

Mika Suutari-Jääskö
puheenjohtaja
hallituksen jäsen
Villilohi ry

Sami Myllymäki
hallituksen sihteeri
hallituksen jäsen
Villilohi ry